

การล้มละลายเกี่ยวกับต่างประเทศและการยื่นคำขอรับชำระหนี้ของ เจ้าหนี้ต่างประเทศตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓

ดร. กนก จุลมนต์^๑

ตามกฎหมายที่ใช้ในปัจจุบัน การพิทักษ์ทรัพย์หรือการล้มละลายมีผลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตลอดและเฉพาะแต่ในประเทศไทยเท่านั้น และการพิทักษ์ทรัพย์หรือการล้มละลายตามกฎหมายของประเทศอื่น ไม่มีผลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งอยู่ในประเทศ^๒ อันเป็นลักษณะของระบบ Territorialism ที่ให้กฎหมายล้มละลายของประเทศหนึ่งมีผลกับทรัพย์สินในประเทศตนเท่านั้น ซึ่งต่างจากระบบ Universalism ซึ่งให้กฎหมายล้มละลายของประเทศหนึ่งมีผลไปยังทรัพย์สินของลูกหนี้ในประเทศอื่นๆ ด้วย

ในเรื่องสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้นั้น กฎหมายล้มละลายของไทยปฏิบัติแก่เจ้าหนี้ต่างประเทศเท่าเทียมและเหมือนกับเจ้าหนี้ในประเทศ การที่เจ้าหนี้จะได้รับชำระหนี้แตกต่างกันหรือไม่เท่ากัน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับสัญชาติหรือสถานที่ตั้งของสถานประกอบธุรกิจของเจ้าหนี้ เจ้าหนี้ต่างประเทศมีสิทธิยื่นคำขอรับชำระหนี้และได้รับการแบ่งทรัพย์สินไปตามสถานะของเจ้าหนี้รายนั้นว่าเป็นเจ้าหนี้มีประกันหรือเจ้าหนี้ไม่มีประกันในประเทศไทยและลำดับบุริมสิทธิก็เป็นไปตามที่กฎหมายไทยกำหนด ทั้งในกรณีลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้จะมีหนังสือแจ้งคำสั่งศาลและระยะเวลาในการยื่นคำขอรับชำระหนี้ไปยังเจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้ไม่ว่าเจ้าหนี้จะอยู่ในหรือต่างประเทศ^๓

ในส่วนการยื่นคำขอรับชำระหนี้ตามกฎหมายไทยนั้น อยู่บนหลักของการถ้อยทีถ้อยอาศัย (the principle of reciprocity) และเป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่เรียกว่า "hotchpot rule" ซึ่งปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๑๗๘ ว่า เจ้าหนี้ต่างประเทศซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่นอก

^๑ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา.

^๒ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๑๗๗.

^๓ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๙๐/๑๔.

ประเทศไทยจะขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายได้ต่อเมื่อได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้ (๑) ต้องพิสูจน์ว่า เจ้าหนี้ในประเทศไทยก็มีสิทธิขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายตามกฎหมายและในศาลแห่งประเทศของ เจ้าหนี้ได้ในการทำงานเดียวกัน และ (๒) ต้องแสดงว่าเจ้าหนี้ได้รับหรือมีสิทธิได้รับทรัพย์สินหรือส่วนแบ่งจาก กองทรัพย์สินของลูกหนี้คนเดียวกันนั้นนอกประเทศไทยเป็นจำนวนเท่าใดหรือไม่และถ้ามีเจ้าหนี้นยอมส่ง ทรัพย์สินหรือส่วนแบ่งจากทรัพย์สินของลูกหนี้ดังกล่าวมารวมในกองทรัพย์สินของลูกหนี้ในประเทศไทย

สำหรับความร่วมมือระหว่างศาล หน่วยงานที่ทำหน้าที่บังคับคดีล้มละลายและฟื้นฟูกิจการ และผู้ดำเนินการแทนกองทรัพย์สินของลูกหนี้ นั้น เมื่อปรากฏบทบัญญัติของกฎหมายไทยตามมาตรา ๑๗๗ ข้างต้น ประเทศไทยจึงไม่มีบทบัญญัติในเรื่องการให้ความร่วมมือและการประสานงานระหว่างศาลไทยกับ ศาลต่างประเทศ กรมบังคับคดีไทยกับหน่วยงานที่ทำหน้าที่บังคับคดีล้มละลายและฟื้นฟูกิจการของ ต่างประเทศ และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไทยกับบุคคลที่มีอำนาจจัดการกองทรัพย์สินของลูกหนี้ใน ต่างประเทศ.

แผนกคดีล้มละลาย

มิถุนายน ๒๕๖๕